

WYMAGANIA EDUKACYJNE DLA UCZNIÓW KLASY 4

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

I Kształcenie literackie i kulturowe

1. Czytanie utworów literackich

Uczeń z pomocą nauczyciela omawia elementy świata przedstawionego.

Z pomocą nauczyciela rozpoznaje utwór jako baśń, legendę, bajkę i opowiadanie. Z pomocą nauczyciela odróżnia dialog od monologu.

2. Odbiór tekstów kultury

Uczeń stara się określać temat i główną myśl tekstu.

Niekiedy dostrzega relacje między częściami wypowiedzi (np. tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie).

II Kształcenie językowe

1. Gramatyka języka polskiego

Uczeń z pomocą nauczyciela odróżnia części mowy i części zdania.

Stara się stosować poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennej (łatwe przykłady).

2. Zróżnicowanie języka Rozpoznaje niektóre synonimy.

3. Komunikacja językowa i kultura języka

Uczeń podejmuje starania, by identyfikować nadawcę i odbiorcę wypowiedzi.

Z pomocą nauczyciela rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała).

Zna pojęcia: głoska, litera, sylaba.

4. Ortografia i interpunkcja

Uczeń dokłada wszelkich działań, by poprawnie używać znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka.

III Tworzenie wypowiedzi

1. Elementy retoryki

Uczeń stara się uczestniczyć w rozmowie na zadany temat.

2. Mówienie i pisanie

Uczeń z pomocą nauczyciela tworzy wypowiedzi w następujących formach gatunkowych:

dialog, opowiadanie, opis, list, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia.

IV. Samokształcenie

Uczeń doskonali ciche i głośne czytanie zachęcony przez nauczyciela.

Z pomocą nauczyciela korzysta ze słownika języka polskiego oraz ortograficznego.

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę **dopuszczającą** oraz:

I Kształcenie literackie i kulturowe

1. Czytanie utworów literackich

Uczeń zazwyczaj poprawnie omawia elementy świata przedstawionego, wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji.

Najczęściej poprawnie rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, bajkę, opowiadanie oraz wskazuje jego cechy gatunkowe.

Zna i zazwyczaj rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, ożywienie.

Przy pomocy nauczyciela rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren.

Odróżnia dialog od monologu.

Wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych.

Potrafi określić tematykę utworu.

Na ogół potrafi przedstawić własne rozumienie utworu i je uzasadnia. Wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach.

2.Odbiór tekstów kultury.

Uczeń określa temat i główną myśl tekstu.

Dostrzega relacje między częściami wypowiedzi (np. tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie).

Odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych. Charakteryzuje komiks jako tekst kultury.

II Kształcenie językowe

1.Gramatyka języka polskiego

Uczeń zazwyczaj rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówek, przyimek, spójnik) i określa ich funkcje w tekście.

Odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych (łatwe przykłady).

Na ogół rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu i rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, przymiotnika, czasownika i oraz określa ich funkcje w wypowiedzi (łatwe przykłady).

Stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych.

Najczęściej rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, zdania złożone. Na ogół nazywa części zdania.

2.Zróźnicowanie języka

Zazwyczaj rozróżnia synonimy, rozumie ich funkcje w tekście i stosuje we własnych wypowiedziach.

3.Komunikacja językowa i kultura języka

Uczeń zazwyczaj identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi.

Na ogół rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała).

Rozumie pojęcie głoska, litera, sylaba.

4.Ortografia i interpunkcja

Uczeń pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni.

Poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka.

Samodzielnie poprawia błędy wskazane przez nauczyciela.

III Tworzenie wypowiedzi

1.Elementy retoryki

Uczeń przeważnie uczestniczy w rozmowie na zadany temat.

2.Mówienie i pisanie

Uczeń najczęściej poprawnie tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis, list, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia.

Z reguły chętnie opowiada o przeczytanym tekście.

Tworzy opowiadania związane z treścią utworu, np. dalsze losy bohatera, redagowanie początku i zakończenia na podstawie fragmentu tekstu lub na podstawie ilustracji.

IV. Samokształcenie

Uczeń doskonali ciche i głośne czytanie. Z pomocą nauczyciela korzysta ze słownika języka polskiego i ortograficznego.

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:

I Kształcenie literackie i kulturowe

1. Czytanie utworów literackich

Uczeń wskazuje elementy świata przedstawionego oraz wyszczególnia obrazy poetyckie w poezji.

Rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, bajkę, opowiadanie oraz wskazuje jego cechy gatunkowe.

Rozpoznaje w tekście literackim zarówno epitet, jak i porównanie, wyrazy dźwiękonaśladowcze oraz ożywienie.

Rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren.

Najczęściej opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność.

Przeważnie odróżnia dialog od monologu, rozumie ich funkcje w utworze.

Z powodzeniem charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach.

Najczęściej potrafi rozróżnić narrację pierwszoosobową i trzecioosobową.

Nie ma problemu ze wskazaniem w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych.

Najczęściej potrafi określić tematykę oraz problematykę utworu.

Nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst.

Objaśnia znaczenia dosłowne w tekstach.

Umiejętnie przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia. Najczęściej wykorzystuje w interpretacji tekstów własne doświadczenia. Wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach oraz określa wartości ważne dla bohatera.

2. Odbiór tekstów kultury

Uczeń bez problemu określa temat i główną myśl tekstu.

Dostrzega relacje między poszczególnymi częściami wypowiedzi (np. tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie).

Odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych.

Charakteryzuje komiks jako tekst kultury; wskazuje charakterystyczne dla niego cechy. Wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny i film (gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty, muzyka). Potrafi odnieść treści tekstów kultury do własnego doświadczenia.

II Kształcenie językowe

1. Gramatyka języka polskiego

Uczeń rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówek, przyimek, spójnik i określa ich funkcje w tekście.

Potrafi odróżnić części mowy odmienne od nieodmiennych.

Najczęściej dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi, rozpoznaje bezosobowe formy czasownika: rozumie ich znaczenie w wypowiedzeniu oraz funkcje w tekście.

Rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby i rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, przymiotnika, czasownika oraz określa ich funkcje w wypowiedzi.

Na ogół stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych.

Przeważnie nazywa części zdania i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedzeniach (podmiot, orzeczenie i określenie).

Wyraźnie rozpoznaje typy wypowiedzeń, uwzględniając cel wypowiedzi: wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące – rozumie ich funkcje i je stosuje.

Rozpoznaje w tekście większość typów wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, zdania złożone, rozumie ich funkcje i stosuje w praktyce językowej. Najczęściej przekształca konstrukcje składniowe, np. zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie.

2.Zróźnicowanie języka

Uczeń najczęściej poprawnie wskazuje główne cechy języka mówionego i języka pisanego.

Przeważnie rozumie dosłowne znaczenie wyrazów w wypowiedzi. Rozróżnia synonimy i rozumie ich funkcje w tekście.

3.Komunikacja językowa i kultura języka

Uczeń identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi.

Najczęściej rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała). Rozumie pojęcia: głoska, litera, sylaba.

4.Ortografia i interpunkcja

Uczeń pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni.

Najczęściej poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka.

III Tworzenie wypowiedzi

1.Elementy retoryki

Uczeń stara się uczestniczyć w rozmowie na zadany temat.

Zna zasady budowania akapitów i rozumie ich rolę w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi.

Tworzy logiczną i uporządkowaną wypowiedź.

Dokonuje selekcji informacji.

2. Mówienie i pisanie

Uczeń tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis, list, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia.

Wygłasza z pamięci tekst, ze zrozumieniem oraz odpowiednią intonacją, dykcją, właściwym akcentowaniem, z odpowiednim napięciem emocjonalnym.

Tworzy plan odtwórczy i twórczy tekstu.

Najczęściej opowiada o przeczytanym tekście.

Zazwyczaj tworzy opowiadania związane z treścią utworu, np. dalsze losy bohatera, redagowanie początku i zakończenia na podstawie fragmentu tekstu lub na podstawie ilustracji.

IV Samokształcenie

Uczeń doskonali ciche i głośne czytanie.

Na ogół korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje.

Korzysta ze słownika języka polskiego i ortograficznego.

Poznaje życie kulturalne swojego regionu.

Zazwyczaj rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się nowymi technologiami oraz zasobami internetowymi.

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:

I Kształcenie literackie i kulturowe

1. Czytanie utworów literackich

Uczeń bez trudu trafnie omawia elementy świata przedstawionego, wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji.

Rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, bajkę, opowiadanie oraz wskazuje jego cechy gatunkowe.

Zna i zawsze rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, ożywienie.

Sprawnie rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym: wers, rym, strofę, refren.

Bardzo sprawnie opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność.

Odróżnia dialog od monologu, rozumie ich funkcje w utworze.

Zawsze charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach.

Bardzo sprawnie rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową.

Samodzielnie wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy.

Bardzo sprawnie określa tematykę oraz problematykę utworu.

Dokładnie nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst.

Sprawnie objaśnia znaczenia dosłowne (w tekstach).

Bez problemu przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia.

Wykorzystuje w interpretacji tekstów własne doświadczenia.

Wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach oraz określa wartości ważna dla bohatera.

2.Odbiór tekstów kultury

Uczeń określa temat i główną myśl tekstu.

Wyraźnie dostrzega relacje między częściami wypowiedzi (np. tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie).

Bardzo sprawnie odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych.

Bardzo dobrze charakteryzuje komiks jako tekst kultury; wskazuje charakterystyczne dla niego cechy.

Samodzielnie wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny i film (gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty, muzyka).

Dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny (np. rysunek, drama, spektakl teatralny).

Świadomie i z uwagą odbiera filmy, spektakle, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży.

II Kształcenie językowe

1. Gramatyka języka polskiego

Uczeń sprawnie rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówki, przyimek, spójnik) i określa ich funkcje w tekście.

Bezbłędnie odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych.

Dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi.

Sprawnie rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu i rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, przymiotnika, czasownika oraz określa ich funkcje w wypowiedzi.

Stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych.

Poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki, rozumie ich rolę w opisie świata oraz używa we właściwych kontekstach.

Nazywa części zdania (podmiot, orzeczenie, określenie) i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedzeniach.

Określa funkcję wyrazów poza zdaniem.

Sprawnie rozpoznaje typy wypowiedzeń, uwzględniając cel wypowiedzi: wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące – rozumie ich funkcje i je stosuje.

Rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, zdania złożone, rozumie ich funkcje i stosuje w praktyce językowej. Przekształca konstrukcje składniowe, np. zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie.

2. Zróżnicowanie języka

Rozumie dosłowne znaczenie wyrazów w wypowiedzi.

Dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi.

Zwykle rozróżnia synonimy, rozumie ich funkcje w tekście i stosuje we własnych wypowiedziach.

3. Komunikacja językowa i kultura języka

Uczeń samodzielnie identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi.

Trafnie określa sytuację komunikacyjną i rozumie jej wpływ na kształt wypowiedzi.

Doskonale rozumie pojęcia: głoska, litera, sylaba. Rozumie, na czym polega etykieta językowa i stosuje jej zasady.

4. Ortografia i interpunkcja.

Uczeń zawsze pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni. Poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka.

III Tworzenie wypowiedzi

1. Elementy retoryki

Uczeń aktywnie uczestniczy w rozmowie na zadany temat. Tworzy logiczną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny.

Zna zasady budowania akapitów i rozumie ich rolę w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi.

Dokonuje selekcji informacji.

2. Mówienie i pisanie

Uczeń bardzo sprawnie tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis, list, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia.

Doskonale wygłasza z pamięci tekst, ze zrozumieniem oraz odpowiednią intonacją, dykcją, właściwym akcentowaniem, z odpowiednim napięciem emocjonalnym i z następstwem pauz.

Sprawnie tworzy plan odtwórczy i twórczy tekstu.

Bardzo chętnie opowiada o przeczytanym tekście.

Tworzy opowiadania związane z treścią utworu, np. dalsze losy bohatera, komponowanie początku i zakończenia na podstawie fragmentu tekstu lub na podstawie ilustracji.

IV Samokształcenie

Uczeń systematycznie doskonali ciche i głośne czytanie.

Doskonali różne formy zapisywania pozyskanych informacji.

Korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości.

Z ciekawością poznaje życie kulturalne swojego regionu.

Rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się nowymi technologiami oraz zasobami internetowymi.

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz:

Doskonale opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej.

Samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności.

Posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie.

Odnacza się samodzielnością i dojrzałością sądów.

Współpracuje w zespole, podejmuje działania mające na celu sprawną realizację zadań.
Wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi.

Interpretuje głosowo utwory poetyckie.

Uczestniczy w rozmowie na zadany temat.

Tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź.

Dokonuje selekcji informacji.

Korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje.

Sprawnie korzysta ze słownika języka polskiego oraz ortograficznego.